

# БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ



ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

Цена:

за Србију на годину . . . . . 6 лин  
на пола године . . . . . 3 „  
за стране земље на годину . . . . . 9 „

Недеља 22. Октобра 1895.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА Д. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД  
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

## РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

РЕДОВНА СЕДНИЦА  
12. Октобра 1895. год.

Председавао председник г. Михаило М. Богичевић, присуствовао члан суда г. Мих. П. Живадиновић, од одборника били г. г. Др. Марко Николић, Н. Антоновић, Голуб С. Јанић, Ант. С. Пеливановић, Н. Спасић, Спасоје Илић, Д. С. Милутиновић, Драг. Стаменковић, Др. Војислав М. Суботић, Дим. Гавриловић, Јевта Т. Стевановић, Давид Були, Јарослав Безуха, Јанаћ Константиновић, Михаило Штрбић, Мих. Павловић, Никола Бошковић, Благоје Милошевић, Љуб. Марковић, Дим. Довијанић, Мил. Ж. Маринковић, Сава Петровић, Стеван П. Поповић, М. Милашиновић, Влад. М. Ђорђевић, Ј. Алкалај, Дим. Милојевић, Михајло Михајловић, Др. Никола Х. Николић.

(СВРШЕТАК)

### XIII

По прочитању протокола и пете лицитације АБр. 6212. држане за давање под закуп права употребе ђубрета, на којим лицитацијама није никад било ни једног лицитанта, одбор је решио:

овлашћује се суд општински да ово право уступи и без лицитације оном лицу, које се буде за исто пријавило.

### XIV

По прочитању протокола лицитације АБр. 5850. држане за чишћење димњака на зградама општинским, одбор је решио:

да се чишћење димњака на зградама општинским и оним, које општина држи под закуп, уступи за 1896. год. под прописаним погодбама Ђорђу Дебељевићу за годишњу цену од две стотине и осамдесет динара.

### XV

По прочитању протокола лицитације АБр. 6133. држане за давање под закуп дућана испод читаонице код саборне цркве, на којој није било ни једног лицитанта и по прочитању понуде Ђуре Станојева АБр. 6086, одбор је решио:

да се оба дућана испод читаонице код саборне цркве уступе под кирију за једну годину дана под прописаним погодбама Ђури Станојевом досадањем закушцу, а по цени од седам стотина и двадесет динара годишње.

### XVI

По прочитању понуде Стојча Стојановића и мишљења економног одељења АБр. 6029 да му се уступи под четворогодишњи закуп општинско земљиште између друма крагујевачког и пиваре Вајфертове за обрађивање баштованице за годишњу цену од 120 лин., одбор је одлучио:

да се за издавање овог земљишта под аренду за баштованицу распише кратка лицитација, на којој да се почне лицитирати од понуђене цене од 120 лин.

### XVII

Председник износи одбору на одобрење решење судско АБр. 6084, по коме се уступа под закуп општинско земљиште код Лаудановог шанца Антону Фичу за десет година а за годишњу цену од 20 динара.

Одбор је решио:

да се ово решење судско не одобри и ако је Фич ово земљиште већ заузео, да суд учини, да га одмах напусти.

### XVIII

По прочитању протокола лицитације АБр. 6087, држане за давање под закуп наплате таксе фијакерске, одбор је решио:

да се право наплате таксе фијакерске уступи за 1896. год. по прописаним погодбама Јосифу Здравковићу а за годишњу цену од три хиљаде девет стотина шездесет и један динар.

## СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЋИНУ

од 1459—1814. год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И М. П. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. Београдске).

Мото:

„ПОРА НАМЪ НЕРЕСТАТЬ БИТЬ  
УМНЫМИ ЧУЖИМЪ УМОМЪ И  
СЛАВНЫМИ ЧУЖОУ СЛОВОМЪ.“  
Карамзинъ.

(НАСТАВАК)

Не имајући нигде савезника на страни, Марија се обрати на своје поданике, па ту заиста и нађе помоћи. Мађари који се и данас хвале својим измишљеним „Moriatur pro rege nostro, до душе много су обећавали, али су мало учинили, јер им је сама Марија приметила да много обећавају а мало дају.<sup>1)</sup> Али главна помоћ или управо рећи

језгро одбране аустријске били су Срби, па и наша браћа Хрвати нису изостајали. Чисто немачки извори признају, да је од целокупне војске аустријске 113.544 *самих Срба било на 65.615 људи*<sup>1)</sup> не узимајући ту нередовне чете пандура (Срба), који су били страшило непријатељима. По Шлезији Горњој Аустрији, Моравској, Чешкој, Баварекој, Италији, на Рајни и у Холандији, Срби су се борили<sup>2)</sup> храбро и одушевљено пуних осам година за престо Хабсбуршки, надајући се отуда извесној користи; али као год што је и раније у много пута бивало, тако је било и овог пута. Марија Терезија, као и њени преци, само је донде

људи“ на иде тако далеко, да чак и прослављене српске пандуре под пустиловним бароном Фрањом Тренком прибраја у „нередовите“ чете. Picot (Павловић) описујући страх и ужас који су исти задавали у земљама, које су походили, умесно вели: „Срби лишени начина, како да се изуче, постану веома погодна оруђа немачким страстима. Њих пењаху као дивље зверов“, у којима треба само скотску ћуд распалити, па се онда њима послужити као оружјем“ (Срби у Угарској I. 133).

1) Ове цифре и сувише јасно показују: ко је овог пута спасао Хабсбуршки дом, да ли Срби са 65.615 људи, — или Мађари са њиховим „Moriatur.“

2) О учествовању Срба у рату за наследство аустријског престола, види опширније у Ваничековој Spezialgesch. d. Militärgrenze, B. II. S. 326—401.

ласкала и обећавала, много што шта народу српском, док је он био потоцима крви своје за очување престола њеног, а чим би он био у сигурности, ова ревнова католичкиња пуштала би и сувише узде језуитима, те су чинили нечувена насиља, гонећи Србе због вере<sup>1)</sup>, а тако исто рђаво штитила и од осибених Мађара, који су гледали да Србима нашкоде у свакој даној прилици. Овај рат за наследство аустријског престола, заврши се *агенским миром* у Октобру 1748. г. По том миру Марија Терезија одржи за се престо свога оца, потпомагана једино од Енглеске, изгубивши само Шлезију; а Француска, која највише иђаше на то да се разделе земље Хабсбуршке, не постиже своје намере.

За одлично и храбро држање српскога народа у овом ратовању најбоље нам све-

1) Шапкер износи подробно рад и тежњу М. Терезије, да преко дворске деутације поради на унијачењу Срба, у чему је нарочито помаже гроф Кенигсег. Они на томе раде „у највећој тајности“ кријући то и од мађар. двор. канцеларије, и пазећи да ништа не дође до знања српском свештенству и народу. Брутално заузимање манастира Марче и спречавање српског духовништва у раду, прелази сваку меру, јер су се при томе служили свима могућим средствима. При том унијачењу нарочито се одликовао генерал Патачић. (Polit. Gesch. d. Serben in Ungarn, S. 151—155).

1) Vanček Fr. Specialgesch. d. Militärgrenze, B. I. S. 475—478. — Г. Смичкилас у својој Повјести Хрватске у патриотском одушевљењу вели: да је Хрвата било „до 50.000



Овом повереништву биће дужност иста, која је била и пређашњем повереништву према решењу одборском од 26. августа 1894. год.

### СТЕЧАЈ

Одбор општине београдске у седници својој од 19. октобра 1895. године решио је, да се у општини београдској установи положај референта одбора.

Ради попуњења овог места расписује се стечај.

Дужност овог одборског референта је, да се, као шеф управног одељења и администрације општине, посвети преуређењу општине администрације, и да са комисијом, која ће се из одбора одредити, спреми преустројство у што краћем року, како би се по том исто увело, те да општинска администрација добије своју уредбу а све поједине гране њезине своја правила и прописе, те да радови општине управе и свега особља буду регулисани.

Годишња плата овом референту биће 6000 динара.

Са изабраним закључиће се уговор о службовању на 3 године.

Лица, која желе ово место заузети, нека се изволе обратити суду општинском писменом молбом најдаље до 10. новембра 1895. године закључно.

Молби треба приложити и писмена, која би засведочавала способност и спремину моллиоца.

Од суда општине београдске, 24. октобра 1895. године АБр. 6531.

### КОЛО ЈАХАЧА КНЕЗ МИХАИЛО

Добротвори Кола Јахача за округ Ваљевски. Познати пријатељи народне привреде и витештва господина Сава Николић и Светозар К. Поповић, ваљевски трговци и санитетски мајор референт дивизијски господин Јефта Ристић изво-

тели су уписати се за чланове добротворе „Кола Јахача Кнез Михаило“ за округ Ваљевски.

Нека им је слава на таквом поступку. Таквих родољуба треба отаџбина наша по највише. Хиљадили се да Бог да. Из поноситог Ваљева и његовог дичног округа очекујемо још доста таквих радосних гласова.

**Лесковчани и привреда.** Из Лесковца нам пишу: „Још од пролетос, живо се амо код нас како у вароши тако и у срезу претресају питања: о свакогодишњем приређивању изложба коња и о стварању Кола Јахача. Мало по мало растијаше то одушевљење, док се оно најзад не претвори и у дело. Наши Лесковчани наумише прво да створе овде један сталан центар за унапређивање коњарства, те решише да подигну стално обласно станиште, у коме ће становати у први мах 50 а доцније 100 пастува. Општина лесковачка већ је на тај циљ уступила десет хектара свога најбољег земљишта а срез подиже о свом трошку све зграде за станишта, које ће изнети суму до 120.000 динара.“

„Ово станиште биће дакле у средини своје области и то баш онде где има највише одгајивача коња. Добивањем пак тога станишта имаће ти одгајивачи вазда при руци стручне људе који ће их у одгајивању поучавати.“

„То станиште биће од већих привредних завода у новоослобођеном крају.“

„Живели свесни становници среза лесковачког и вароши Лесковца. Њихову увиђавност и пожртвовање помињаће Српство увек с најтоплијом захвалношћу.“

### ОБЈАВА

Дешава се, да многи продавци кућа и зграда у овдаш. вароши остају дужни извесну суму новаца управи водовода за утрошену а неплаћену воду у неким зградама, без да о томе известе купце тога имања, који после има неприлике са управом водовода.

Да се ово неби више дешавало, даје се на знање овдаш. грађанству, да сваки купац имања у овој вароши, предходно тражи од продавца истог имања књижицу о плаћеној води, иначе ће купац имања

бити дужан неплаћену воду платити, која је у тим зградама утрошена.

Из суда општине вароши Београда 258—1895 год.

### ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

По наредби суда општине града Београда, економно одељење држаће лицитације ниже следећих дана:

I. На дан 27. Октобра од 2—5 сати по подне, за давање под закуп права наплате таксе за вађење леда са реке Саве и Дунава.

Кауција се полаже 600 динара.

II. На дан 28. Октобра од 2—5 сати по подне, за набавку 90.000 кгр. јечма и зоби.

Кауција се полаже 10% од излицитиране цене.

III. На дан 30. Октобра од 2—5 сати по подне, за давање под закуп цубока, кога општина на основу правила о клању стоке добива.

Кауција се полаже 3000 дин.

IV. На дан 31. Октобра од 2—5 сати по подне, за издавање под закуп плаца у жељезничкој улици.

Кауција се полаже 50 дин.

V. На дан 1. Новембра од 2—5 сати по подне за давање под закуп леденица општинских, које постоје на Дунаву до имања Николе Кики и Јанка Баше.

За све ово услови и остале погодбе могу се видети сваког радног дана у канцеларији економног одељења.

Позивају се лицитанти да означених дана дођу и лицитирају.

АБр. 6085, 6254, 6255, 6256 и 6293.  
— Од суда општине града београда 13. Октобра 1895. године у Београду.

да се на њему објаве утврђене привилегије што им и дозволе.

На конгресу крајем фебр. 1744. г. митрополит се закуне свечано, и буде признат за главу српског варода (caput Nationis) па се као такав поче и понашати, управљајући не само црквеним већ и световним стварима свога народа. На томе сабору Срби управе у 17. тачака, нове захтеве на двор. Из тих захтева види се, да Срби теже, да оснују особито политичко тело — државу у држави; јер Срби знајући за важност и значај своје војничке снаге, под вођством „једног лукавог и властољубивог човека, као што беше патријарх Ар. Јовановић—Шакабента,“ настану да створе себи један законски положај — путем признања (Inarticulirung) својих привилегија од стране мађарске дијете — који би штитила стална (перманентна) народна депутација и једно изванредно највише дворско звање. Из овога Швикер види, да Срби хоће да установе *црквену државу*, којој би патријарх био прави господар. Па ношен патриотским осећајима боји се и од помисли, да ће се то остварити, пита се: зар установљење

оваке српске црквене државе у земљама угарске круне, не би био први корак к савршеној деоби ове државе? И сад настаје интересна борба Мађара, против великих заслуга српских за дом Хабсбуршки. У даље описивање те борбе ми се не можемо упуштати. Дворско ратно веће, коме најбоље беше позната храбра мишица српска, гледало је да војничку снагу српску одржи неокрвљену, те уједно помагаше српске захтеве. И М. Терезија, управљајући се према приликама, одлучи се да „многозаслужном народу (српском) чврсто одржи и за свете призна његове привилегије, које су њима дали њени предци“, не пропуштајући да их као католичкиња „сажаљева“ што су „врло лукави“ и што „све више и више траже.“ А да би Србе задовољила, установи дворску комисију за српске ствари. Но све су то биле полумере, које не задовољше Србе. Ову комисију крајем јула 1747. г. претвори у дворску депутацију, а стара борба међу депутацијом и мађарском дворском канцеларијом, због српских ствари и даље се продужи. У сред те борбе г. 1748. 18. јан. умре А. Јовановић—Шакабента, енер-

гично се заузимајући за права свога народа.

Шакабенту замени Павле Ненадовић — да не помињемо Исаију Антоновића, који умре одмах после избора — кога мађарска двор. канцеларија признаде тек 14. априла 1750. год. Ма да је Марија Терезија, као што смо видели, обећала да ће привилегије српског народа држати чврсто и свето, ипак је то остало само шупље обећање и ништа више, кога се она придржавала само донде, док је била притешњена нападима спољних непријатеља, и док јој је преко потребна била храбра мишица српска. Приликом избора новог патријарха М. Терезија је — и не обзирући се на привилегије — преко својих комесара изјављивала, да се потврђење избраног патријарха има сматрати „као царска милост, а она као једина надлежна правна власт (Jurisdictionsgewalt).“

(Наставиће се)

**НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ**

Четврток 26: Дневна представа: **Женидба и удадба**, шаљива игра у три чина, написао Ј. С. Поповић. — Вечерња представа **Риџокоса**, позоришна игра у три чина с певањем, написао Шандор Лукачи, превод с мађарског. Музика од Ерка.

Субота 28: **Круна и срећа**, позоришна игра у пет чинова, написао Хуго Милер, превела с немачког Персида Пинтеровића.

**БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА**

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ од 1. Октобра до 10. Октобра 1895. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА	
		највећа	најмања
		дин пр.	дин пр.
3181	Арпаџика . . . . .	16	15
18	Брашна кукурузна . . . . .	—	—
10924	Брашна пшенична . . . . .	16	15
976	Вење . . . . .	—	—
34000	Вина бела (од лит.) . . . . .	— 70	— 50
50206	Вина црна (од лит.) . . . . .	— 70	— 50
6500	Волова . . . . .	45	40
	Воска . . . . .	—	—
186	Вуне неправе . . . . .	140	135
	Говеђина . . . . .	—	—
34545	Грожђа . . . . .	70	50 50
610	Дуња . . . . .	60	40 40
87132	Јабuka . . . . .	20	10 10
288080	Јечма . . . . .	10	9
2929	Кајмака . . . . .	140	100
	Кожа зечијих . . . . .	—	—
38449	Кожа јагњећих . . . . .	—	—
870	Кожа овчијих . . . . .	—	—
	Крава . . . . .	—	—
130600	Креча . . . . .	3 60	3 20
51659	Кромпира . . . . .	8	7
	Крупника . . . . .	—	—
14919	Крушака . . . . .	20	15
	Кудеље . . . . .	—	—
132498	Кукуруза . . . . .	10	9
	Купуса . . . . .	—	—
352	Лоја нетопљеног . . . . .	65	60
1395	Лука бела . . . . .	50	40
25068	Лука црна . . . . .	15	13
984	Масла . . . . .	160	145
1239	Масти . . . . .	110	105
3288	Меда . . . . .	80	50
100	Мушмула . . . . .	—	—
847	Мухари семена . . . . .	—	—
302797	Ова . . . . .	10	9 20
2724	Ораја . . . . .	25	20
6659	Пасуља новог . . . . .	35	30
125	Пекмеца . . . . .	—	—
	Просе . . . . .	—	—
928527	Пшенице . . . . .	11 60	11
29418	Ражи . . . . .	8 50	8 40
	Ракије ком. (од лит.) . . . . .	—	—
11752	Ракије ком. меке „ . . . . .	— 50	— 40
1161	Ракије шљ. љуте „ . . . . .	— 90	— 80
9793	Ракије шљ. меке „ . . . . .	— 45	— 35
38705	Свиња дебелих . . . . .	90	80
3987	Свиња средњих . . . . .	65	60
119340	Сена . . . . .	5	4
5255	Сира . . . . .	80	50
	Сламе . . . . .	—	—
77	Сочива . . . . .	—	—
24700	Сланине ужичке . . . . .	120	110
9861	Угљена дрвеног . . . . .	8	7
481000	Угљена каменог . . . . .	3	2 50
11897	Шишарке . . . . .	13	12 50
	Гвожђа израђена . . . . .	—	—
5120	Шљива сирових . . . . .	25	20
1497192	Шљива сувих . . . . .	36	32
847	Разне ситнице . . . . .	—	—
20000	Цемента . . . . .	—	—

**ОГЛАС**

Суд општине града Ниша према одлуци одбора од 11. Октобра даваће под закуп своје аренде и имања и то:

1., На дан 30. Октобра тек. год. пред кафаном шабчанин „аренду касапску“ за једну годину.

2., На дан 31. Октобра на истом месту „аренду механску — акције“ за једну годину.

3., На дан 1. Новембра на истом месту „аренду кантарску — мерину“ за једну годину.

4., На дан 2. Новембра на истом месту „аренду, сенокос и попашу чаира“ за једну годину.

5., На дан 3. Новембра на истом месту „право превожње на Нишави“ за три године.

6., На дан 6. Новембра пред кафаном „ослобођење“ „општинске баракe“ за једну годину.

7., На дан 7. Новембра на истом месту „њиве и ливаде“ за три године.

8., На дан 9. Новембра на стамбол капији пред кафаном Тодора Костића „черкеске куће за три године.

Услови могу се видети сваког дана у благајни Суда општине града Ниша.

**БЛМ** 2028 од Суда општине града Ниша 12. Октобра 1895. год. Ниш.

**ТАКСЕ ЗА ИЗНОШЕЊЕ БУБРЕТА**

За квартове: Савамалеки, Теразијски, Варошки и Врачарски:

- Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0-25 д.
- Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0-70 д.
- Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1-50 д.

**ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ ВАРОШИ БЕОГРАДА**

У седмици од 12. Октобра до 18. Октобра 1895. год. допутовало 803 путника — одпутовало 731 путника.

Постојбина приспелих путника:

ПОЛА		Из Србије	Аустро-Угарске	Бесне и Херцегов.	Црне-Горе	Грчке	Турске	Бугарске	Румуније	Русије	Германије	Француске	Италије	Осталих Европ. држава	Ван Европе
МУШКИХ	ЖЕНСКИХ														
757	46	649	76	10	5	—	24	7	11	1	9	2	7	2	—

Занимање путника:

Тезаци и економи	Занатлије	Трговци	Индустријалци	Предавачи и шпекул.	Гостиничари	Интелиг. и војска	Ученици	Радењаци и помоћници	Пиљари и боварије	Надничари и слуге	Пролетаријат
37	66	406	2	8	20	123	20	37	4	34	—

19. Октобра 1895. год.

Из статистичног одељења општ. вар. Београда.

**УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА**

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА